

Arbeidsprogram

for

Unge funksjonshemmede

2019

1 Unge funksjonshemmede er en interesseorganisasjon for 37 frivillige
2 ungdomsorganisasjoner, som til sammen har over 25 000 medlemmer. Siden 1980 har
3 Unge funksjonshemmede kjempet for deltakelse og likestilling for ungdom med
4 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer.

5 I dag er vi en sentral kunnskapsleverandør og samarbeidspartner for alle som jobber med
6 utdanning, arbeidsliv, helse, levekår og organisasjonsutvikling for unge med
7 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer.

8 Unge funksjonshemmede er partipolitisk uavhengig. Organisasjonen er demokratisk og
9 selvstendig, og har eget styre, eget regnskap og egne vedtekter.

10 Arbeidsprogrammet tar utgangspunkt i Unge funksjonshemmedes vedtekter og
11 prinsippprogram. Arbeidsprogrammet er uttrykk for medlemsorganisasjonenes felles
12 politiske og organisatoriske prioriteringer for 2019, og definerer resultatmål og
13 suksesskriterier. I de politiske og organisatoriske prioriteringene inngår også
14 internasjonalt arbeid, kunnskapsinnhenting og -formidling, kommunikasjon og
15 driftsoppgaver.

16 Styret i Unge funksjonshemmede vil på grunnlag av vedtatt arbeidsprogram utarbeide en
17 handlingsplan, med enkelttiltak og retningslinjer for det løpende arbeidet.

18

19 **Interessepolitisk arbeid**

20 Unge funksjonshemmede vil jobbe for å innlemme hele vår politikk i den helhetlige
21 strategiplanen for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne og prioritere dette
22 arbeidet.

23 **PRIORITET NR. 1: Deltakelse og levekår**

24 Unge funksjonshemmede oppgir i mindre grad enn andre at de synes livet er meningsfullt.
25 Vi lever ikke livene våre kun på arbeid, skole og i helseinstitusjoner. Mulighet til å delta i
26 idretten, på fritidsaktiviteter, kulturarenaer og i demokratiske prosesser er grunnleggende
27 for mestring, sosialt nettverk og likestilling. Mange med funksjonsnedsettelse og kroniske
28 sykdommer opplever store barrierer for deltakelse.

29 Ungdom med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer må sikres levekår og
30 mulighet til deltakelse i samfunnet på linje med andre. Ungdom med
31 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer skal oppleve frihet fra diskriminering.

32 Funksjonshemmedes rett til å leve selvstendige og likestilte liv på alle livets områder er
33 nedfelt i FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne
34 (CRPD).

35 Norge må oppfylle forpliktelsene i internasjonale konvensjoner om rettighetene til
36 personer med funksjonsnedsettelse, og jobbe for bedre levekår for ungdom med
37 funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom gjennom utviklingssamarbeid og på
38 internasjonale arenaer der Norge deltar.

39

40 ***Prioriterte saker***

41 • *Prioritet 1:* Jobbe for at CRPD innlemmes i norsk lov, at tolkningserklæringene mot
42 artikkel 12, 14 og 25 i konvensjonen blir fjernet, og tilleggsprotokollen om
43 individklageordning blir ratifisert. Jobbe for å redusere geografiske forskjeller i
44 oppfyllelse av rettigheter.

45

46 • *Prioritet 2:* Jobbe for å bryte ned barrierer knyttet til manglende universell
47 utforming, mangelfull digitalisering, hjelpemidler, transport og informasjon, som
48 hindrer deltakelse i idrett, kultur og andre fritidsarenaer for unge med nedsatt
49 funksjonsevne og kroniske sykdommer.

50

51 • *Prioritet 3:* Jobbe for at rettigheten til brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

52 forskriftsfestes. Forskriften må vektlegge ordningen som et likestillingsverktøy, og
53 sikre at man kan leve frie og selvstendige liv uansett hvor man bor. Kommunenes
54 kompetanse om BPA må styrkes.

55
56 • *Prioritet 4:* Jobbe for å bygge ned barrierer for demokratisk deltakelse. Unge med
57 funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom skal ha like muligheter som andre til å
58 være politisk aktive, og funksjonshemmede må sikres muligheten for reelt
59 hemmelige valg og tilgjengelige stemmelokaler.

60
61

62 **PRIORITET NR. 2: Utdanning og arbeid**

63 Forskning viser at for personer med funksjonsnedsettelse eller kroniske sykdommer, er
64 utdanning enda viktigere for å komme i jobb enn for andre grupper. Lavere utdanningsnivå
65 eller ikke fullført utdanning er hovedårsaken til at personer med funksjonsnedsettelse og
66 kroniske sykdommer i mindre grad deltar i arbeidslivet og i liten grad får økt inntekt etter
67 fylte 30 år enn de fleste andre.

68 Å delta i arbeidslivet er viktig for å leve selvstendige liv, og gir mulighet til bruke evnene
69 sine, bidra til samfunnet og inngå i et fellesskap på en arbeidsplass. Det er også god
70 samfunnsøkonomi å gjøre nytte av ressursene til ungdom med funksjonsnedsettelse og
71 kronisk sykdom.

72

73 ***Prioriterte saker***

74 • *Prioritet 1:* Jobbe for økt tilrettelegging av undervisning, læremidler og læringsmiljø
75 i grunnskole, videregående opplæring, og høyere utdanning. Dette innebærer å
76 øke kompetansen om elever og studenters rettigheter blant elever, studenter og
77 ansatte i skole og høyere utdanning.

78
79 • *Prioritet 2:* Jobbe for å bevare retten til spesialundervisning. Den medfølgende
80 klageadgang må sikres, og rettigheten styrkes ved at brudd får konsekvenser.
81 Jobbe for at spesialundervisning skal utformes og gis av kvalifisert
82 undervisningspersonell, og at kompetanse om spesialpedagogisk metode kommer
83 inn i lærerutdanningen.

84
85 • *Prioritet 3:* Jobbe for å fjerne den øvre aldersgrensen på 22 år og taket på tre års
86 varighet for utdanning som arbeidsrettet tiltak, og for saksbehandlere i NAV skal
87 ha fleksibilitet til å bruke skjønn når vedtak om utdanning som arbeidsrettet tiltak

88 skal fattes. Utdanning som arbeidsrettet tiltak må kunne gis til deltidsstudier.
89 Bruken av utdanning som arbeidsrettet tiltak og andre tiltak som gir formell
90 kompetanse må økes og prioriteres.

91 • *Prioritet 4:* Jobbe for fornyelse av delmål 2 i IA-avtalen. Sikre at Unge
92 funksjonshemmede blir hørt i revisjonen av avtalen, i arbeidet til
93 sysselsettingsutvalget, og i inkluderingsdugnaden. Sørge for at samtlige prosesser
94 blir fulgt opp med god medvirkning, og fører til tiltak som bidrar til økt sysselsetting
95 av ungdom med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom.

96

97 **PRIORITET NR. 3: Ungdomshelse**

98 Ungdom i Norge møter i dag et helsevesen som ofte ikke er tilpasset behovene og
99 livssituasjonen til unge mennesker. Helsepersonell har ofte lite kompetanse om ungdoms
100 særskilte livssituasjon og behov. Skolehelsetjenesten og andre lokale lavterskeltilbud er
101 mange steder lite utbygd eller ikke-eksisterende. Det finnes ingen nasjonale retningslinjer
102 for overganger for ungdom i helsevesenet. Habiliterings- og rehabiliteringstilbudet til
103 ungdom er mangelfullt, og informasjon når ofte ikke fram til ungdommene.

104 Mange unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer bruker helsetjenester
105 oftere og over lengre tid enn andre grupper på sin alder. Ungdom er forskjellige, men
106 helsetilbudene er gjerne lite fleksible, og innrettet enten mot yngre barn eller voksne.

107 Vi har alle en fysisk, psykisk og seksuell helse, og helsevesenet må se hele mennesket.

108

109 ***Prioriterte saker***

110 • *Prioritet 1:* Arbeide for nasjonale retningslinjer for overganger mellom barne- og
111 voksenavdeling i helsevesenet.

112

113 • *Prioritet 2:* Jobbe for økt kompetanse om psykisk helse og funksjonsnedsettelse
114 og kroniske sykdommer, både i spesialisthelsetjenesten og i lavterskeltilbud som
115 skolehelsetjenesten og helsestasjoner for ungdom.

116

117 • *Prioritet 3:* Jobbe for økt oppmerksomhet rundt, og mer forskning på, trakassering,
118 vold og overgrep mot personer med nedsatt funksjonsevne. Lavterskeltilbud for
119 ungdom som har opplevd vold, overgrep og trakassering skal være tilgjengelige for
120 alle uansett funksjonsevne. Som paraply skal Unge funksjonshemmede bidra til

- 121 gode varslingsrutiner i medlemsorganisasjonene.
122
123 • *Prioritet 4:* Jobbe for at tannhelse kommer inn i folketrygden for alle.
124
125 • *Prioritet 5:* Jobbe for å løfte ungdomsperspektivet i ny nasjonal strategi for sjeldne
126 diagnoser, og videreføre arbeidet for unge sjeldne på feltet for øvrig.
127
128 • *Prioritet 6:* Jobbe for økt åpenhet om funksjonshemmedes seksualitet. Unge med
129 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer skal sikres tilgang til tilpasset
130 kunnskap og rådgivning om seksualitet, seksualtekniske hjelpemidler og
131 fertilitetsproblematikk.

132

133 **PRIORITET NR. 4: Organisasjonenes rammevilkår**

134 Stabile og enklere rammevilkår for organisasjonene er avgjørende for demokratisk og
135 inkluderende ungdomsarbeid, der organisasjonene kan gi flest mulig gratis tilbud,
136 prioritere det de selv mener er viktigst for medlemmene, og bygge opp organisasjonen
137 over tid.

138 Alle barne- og ungdomsorganisasjoner må sikres nødvendig ressurser for at medlemmer
139 med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer kan delta på linje med andre, også i
140 utveksling og internasjonalt rettet arbeid.

141

142 ***Prioriterte saker***

- 143 • *Prioritet 1:* Jobbe for at organisasjonene for ungdom med funksjonsnedsettelse og
144 kroniske sykdommer blir mindre avhengige av prosjektstøtte, gjennom økt
145 grunnstøtte fra staten, full momskompensasjon og økt gavefradrag.
146
147 • *Prioritet 2:* Jobbe for at organisasjonene for ungdom med funksjonsnedsettelse og
148 kroniske sykdommer får bedre rammevilkår for å drive internasjonalt
149 ungdomsarbeid og utveksling på linje med andre barne- og
150 ungdomsorganisasjoner.
151
152 • *Prioritet 3:* Drive kompetansehevende arbeid for Unge funksjonshemmedes
153 medlemsorganisasjoner med tanke på rekruttering og informasjonsarbeid rettet
154 mot minoritetsgrupper.

155 **Organisatorisk arbeid**

156

157 ***Prioriterte saker***

158 • *Prioritet 1:* Bidra til å bygge kompetanse i medlemsorganisasjonene på
159 interessepolitisk arbeid, og gi organisasjonene bedre muligheter til å bidra inn i
160 Unge funksjonshemmedes løpende arbeid med politisk påvirkning.

161 • *Prioritet 2:* Fremme mulighet for samarbeid på tvers av ulike
162 diagnoseorganisasjoner, og andre relevante organisasjoner.

163 • *Prioritet 3:* Jobbe for at Unge funksjonshemmede får flere medlemsorganisasjoner.

164 • *Prioritet 4:* Styrke kompetansen om europeisk samarbeid, og delta på aktuelle
165 møteplasser hos European Disability Forum.

166 • *Prioritet 5:* Søke prosjektmidler for å legge til rette for medlemsorganisasjonenes
167 bidrag til internasjonalt arbeid, samt bistandsarbeid gjennom Atlas-alliansen.
168

169 ***Prioriterte enkelttiltak***

170 • Minst en kurshelg med interessepolitiske og organisatoriske tema.

171 • Minst ett arrangement for medlemsorganisasjonene som er knyttet til deres
172 internasjonale arbeid.

173 • Arrangere minst en samling for medlemsorganisasjoner for ungdom med sjeldne
174 diagnoser.

175 • Minst to ansattnettverksmøter med organisatorisk tema.

176 • Minst seks nyhetsbrev fra Unge funksjonshemmede til medlemsorganisasjonene i
177 løpet av arbeidsåret.

178 • Gjøre alle interessepolitiske dokumenter (som hørings svar, politiske notater og
179 rapporter) tilgjengelig på nettsidene fortløpende, og legge til rette for å strøme
180 Unge funksjonshemmedes arrangement.

181